

2014-12-18

Införande av landningsskyldigheten från den 1 januari 2015

Förutsättningar

Denna information syftar till att ge dig som fiskare en vägledning till vad som gäller från 1 januari 2015 då landningsskyldigheten börjar gälla för vissa fisken och arter. Bestämmelserna utgår från EU:s grundförordning om den gemensamma fiskeripolitiken¹. Inom EU pågår nu arbete med att även anpassa alla tekniska bestämmelser och kontrollbestämmelser till landningsskyldigheten. **Skyldigheten att landa gäller** även om det under en övergångstid finns kvar en del motstridiga bestämmelser om att fångst som omfattas av landningsskyldigheten inte får behållas ombord. Landningsskyldigheten gäller alla fiskefartyg oavsett storlek.

Efter förslag från medlemsländerna runt **Östersjön** respektive **Nordsjön, Skagerrak och Kattegatt** har EU beslutat om ett antal **utkastplaner** som kompletterar bestämmelserna i grundförordningen. Europaparlamentet kan formellt göra invändningar mot planerna fram till den 20 december, men inget tyder på att så kommer att ske.

Alla detaljbestämmelser om hur loggboken ska föras, hur fångsten ska hanteras ombord, m.m. kommer inte att vara klara till årsskiftet. I informationen nedan finns därför en vägledning till hur du som fiskare kan agera fram till bestämmelserna har fastställts.

Vad innebär landningsskyldigheten?

Fiske i Östersjön

Landningsskyldigheten från och med den 1 januari 2015 omfattar fiske av **sill/strömning, skarpsill, lax och torsk**. Individer av dessa arter ska landas oavsett storlek. I det pelagiska fisket, dvs. fisket efter sill/strömning och skarpsill, ska även **bifångster av andra kvoterade arter** landas. Det gäller även om arten i huvudsak fiskas utanför Östersjön, t.ex. gråsej.

Landningsskyldigheten gäller inte för torsk och lax som fångas med **tinor/mjårdar, ryssjor, fiskfällor, storryssjor/bottengarn**. All sådan torsk och lax **får släppas tillbaka** i havet eftersom överlevnaden bedöms vara hög i denna typ av redskap. De uppräknade redskapen motsvarar de redskap som står

¹ Artikel 15 i förordning (EU) nr 1380/2013

under rubriken ”**FÄLLOR**” i bilaga 1 till Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2004:25) om resurstillträde och kontroll på fiskets område.

FÄLLOR

Redskap (EU-kod)	Redskapskod
Bottengarn (FPN)	
Bottengarn	811
Kilnot	812
Ålbottengarn	814
Burar, tinor och mjärdar (FPO)	
Bur, havskräfta	829
Tina, hummer	821
Tina, Krabba	823
Tina, ål	824
Övriga burar, tinor och mjärdar	825
Ryssjor (FYK)	
Gäddryssja	827
Krabbryssja	826
Lakstrut	828
Ålryssja	833
Förankrade ryssjor (FSN)	
Sikryssja/laxryssja	831
Sill-/strömmingryssja/löjryssja	832
Andra fällor (FIX)	
Kombifälla (bottensatt)	841
Laxfälla (flytfälla)	842
Laxmocka (krona)	843
Laxsätt	813
Ålhomma	844
Kombifälla (pontonfiskhus)	845

Sälskadad fisk omfattas inte av landningsskyldigheten och behöver därför inte landas och **kommer då inte att kvotavräknas**. Fisk med andra typer av skador omfattas däremot och måste landas och kvotavräknas. **Sälskadad fisk** som kastas ska **registreras som kastad** i loggboken och kustfiskejournalen utan att några andra koder än arten anges. Eventuellt kommer EU senare att besluta om särskilda koder för sådana utkast.

Fiske i Nordsjön, Skagerrak och Kattegatt

Landningsskyldigheten från och med den 1 januari 2015 omfattar **fiske efter pelagiska arter och industrifiske** i Nordsjön, Skagerrak och Kattegatt samt på internationella vatten utanför ekonomiska zoner, fiskezoner etc. Landningsskyldigheten omfattar **även alla bifångster av kvoterade arter** i det pelagiska fisket och industrifisket. Det gäller alla kvoterade arter, även sådana som inte är pelagiska (t.ex. torsk och gråsej).

För att förtydliga vilka fisken som omfattas ges i nedanstående tabell en sammanfattning över de **pelagiska fisken och industrifisken** som i första hand är **aktuella för svenskt fiske**.

Redskap	EU-kod ²	Maska	Målarter ³
Pelagiska trålar	OTM, PTM	Alla	Sill, makrill, blåvitling, taggmakrill, skarpsill
Bottentrålar ⁴	OTB, PTB	< 70 mm	Sill, makrill, skarpsill
Trålar	OTB, PTB, OTM, PTM	< 32 mm	Tobis, skarpsill
Snörpvad/ringnot	PS	Alla	Sill, makrill, blåvitling, taggmakrill, skarpsill
Förankrade och drivande nät	GNS, GND	50-99 mm	Makrill, sill
Förankrade och drivande backor och långrevar, dörj och trollinglinor, övriga krokredskap	LLS, LHP, LTL/LHM, LX/LHM	-	Makrill

Även fiske med andra redskap omfattas av landningsskyldigheten om **pelagiska arter eller industriarterna är målarter**.

² Koderna återfinns som rubriker över de svenska nummerkoderna för redskap i bilaga 1 till Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2004:25) om resurstillträde och kontroll på fiskets område.

³ Även andra målarter kan förekomma, men de har inte bedömts vara aktuella för svensk fiske.

⁴ Gäller bara i Skagerrak och Kattegatt. Motsvarande fiske i Nordsjön räknas inte som pelagiskt fiske.

Det finns ett **undantag** från landningsskyldigheten vid fiske med **snörpvad/ringnot efter makrill och sill**. Om vaden/noten inte **snörps** mer än **till en viss gräns**, får fångsten släppas tillbaka. Undantaget kan dock inte tillämpas direkt av fartygen, utan **tre villkor** som anges i utkastplanen måste först vara uppfyllda.

- Ett **prov** måste tas på fångsten innan den släpps,
- den s.k. upptagningspunkten måste vara markerad med **bojar på snörplinorna** samt
- det måste finnas ett **elektroniskt system** som dokumenterar alla fiskeansträngningar som görs inklusive i vilken omfattning vaden snörpts.

Under en övergångsperiod i början av 2015 tillämpas detta undantag samordnat med att HaV i samråd med näringen tar fram ett system för att säkerställa att villkoren uppfylls.

Minsta referensstorlek för bevarande (MRB)

De nuvarande **minsta landningsstorlekarna** (minimimått) **kommer att ersättas av** måttet ”**minsta referensstorlek för bevarande**” (**MRB nedan**). I praktiken behålls de tidigare måtten men benämningen ändras.

Det enda fallet som är aktuellt för svensk fiske där måttet också ändras i samband med att MRB införs, är för torsken i Östersjön. Där sänks måttet från 38 cm till 35 cm (se nedan).

För arter som omfattas av landningsskyldighet **får fångster under MRB inte användas till direkt humankonsumtion**, men fångsterna kan exempelvis användas till livsmedelstillsatser, läkemedel, kosmetika, fiskmjöl, fiskolja, foder eller biogas. Fångsterna under MRB som inte används till livsmedel ska hanteras enligt regelverket för **animaliska biprodukter (abp)**. Mer information om detta finns i Jordbruksverkets information om ”Hantering av oönskad fångst” på Jordbruksverkets webbplats (<http://www.jordbruksverket.se/amnesomraden/handel/fiskeriochvattenbruksprodukter/hanteringavoonskadfangst>)

I utkastplanen för Östersjön fastställs MRB för torsk till 35 cm. Det innebär att **torsk under 35 cm inte får säljas för direkt humankonsumtion**. Fram till dess övriga minimimått i EU:s tekniska regleringar ersatts av MRB, **gäller de nuvarande minimimått** som ingår i marknadsnormerna **vid saluföring** av vissa fiskeriprodukter⁵. Fångster under dessa minimimått får inte säljas till human-konsumtion.

Hantering och dokumentation av fångst ombord

Fisk som måste tas ombord och landas, men inte kan användas som livsmedel omfattas av **förordningen om animaliska biprodukter**. Det gäller bl.a. **fångst under MRB**. Det är den **ansvariga personen** på fiskefartyget som **beslutar om fisken inte längre är livsmedel** utan ska klassas som en animalisk biprodukt. Observera att det enligt regelverket för animaliska biprodukter inte finns något krav på att fisken ska sorteras ombord. Det är upp till ansvarig person på fiskefartyget att bestämma när det är lämpligt att göra det. Se vidare avsnittet om minsta referensstorlek för bevarande ovan.

Detaljerade bestämmelser om uppskattning eller vägning av fångster under MRB, dess förvaring ombord samt registrering och rapportering utarbetas nu av EU, men är **inte klara till den 1 januari 2015**. **Alla fångster som förvaras ombord ska fortsatt registreras** i loggboken (inklusive e-loggboken) respektive kustfiskejournalen. Det gäller även fångster under MRB. Fram till dess bestämmelserna om registrering preciserats av EU behöver **fångster över och under MRB** inte särskiljas i redovisningen utan kan **ingå i de kvantiteter som redovisas** per art och fiskeansträngning i **loggboken** eller per art och redskap i **kustfiskejournalen**. Enligt EU:s grundbestämmelse gäller att **kvantiteter mindre än 50 kg per art** som förvaras ombord eller kastas inte behöver registreras i loggboken. I Sverige gäller även fortsättningsvis att sådana kvantiteter också ska registreras, men kan **registreras samlat för alla arter under beteckningen MZZ**.

Efter det att kvantiteten per art bestämts genom skattning eller vägning ombord och detta har registrerats i loggboken, **får fångster av olika arter som är under MRB förvaras tillsammans**. Observera att den som för **vägningsjournal** ombord ska **särredovisa produktformen** (presentation och beredning). Det innebär bl.a. att **rensad och orensad fångst ska vägas separat**.

Landningsskyldigheten innebär inte att loggbokstoleransen ändras.

⁵Förordning (EG) nr 2406/96

För den som bara **skattar vikten** ombord gäller **fortsatt loggbokstoleransen om +/- 10 % per art**. Den som **väger ombord** har också fortsatt en toleransnivå på **-10 %**, dvs. vikten får inte öka efter landning och heller inte understiga vad som registrerats i loggboken med mer än 10 %.

Det är redan idag tillåtet för den som väger ombord att, efter anmälan till HaV, **väga delar av fångsten iland**. Det innebär att fångster under MRB kan skattas ombord men vägas iland.

Kraven på registrering av fångster gäller även de som inte omfattas av landningsskyldigheten och därför får eller ska släppas tillbaka. **Fångst som släpps tillbaka redovisas som tidigare** enligt de anvisningar som finns för **loggboken** respektive **kustfiskejournalen**.

Landning och vägning efter landning

Föranmälan om landning eller ankomst till hamn sker på samma sätt som tidigare. Det betyder bl.a. att **gränsen för anmälan på 300 kg torsk ombord ska inkludera fångster under MRB**. Gränsen för att använda särskilt anvisade hamnar om mängden torsk överstiger 750 kg ombord ska också inkludera fångster under MRB.

Vägningsansvaret ändras inte när landningsskyldigheten införs. Det betyder att den **registrerade förstahandsmottagare** även fortsättningsvis är ansvarig för vägningen av fångsten. Detta gäller även fångst under MRB. **Om fångsten inte säljs eller överläts** till en registrerad fångsmottagare är det fortsatt **befälhavaren som har vägningsansvaret**.

Vägningsjournalen ska föras på samma sätt som tidigare och uppgifterna ska som tidigare användas för landningsdeklarationen, deklARATIONEN om övertagande och avräkningsnotan. **Kravet gäller även fångster under MRB**. Observera att fångster med olika produktform (presentation och beredning) ska vägas separat. Det innebär bl.a. att rensad och orensad fångst ska vägas separat. Även i de fall fångsten under MRB består av olika arter som förvaras tillsammans ska vikten först fastställas per art och produktform.

Fram till dess EU beslutat om detaljerade bestämmelser om hur **landningsdeklarationen** ska fyllas i, ska den fyllas i **enligt de anvisningar som gäller sedan tidigare**. All fångst som omfattas av landningsskyldigheten ska ingå i landningsdeklarationen, dvs. **även fångst under MRB**. Om fångst under MRB har en annan produktform än fångst som ska säljas som livsmedel, så särredovisas

den med sin produktform. Det betyder bl.a. att **rensad och orensad fångst redovisas separat i landningsdeklarationen.**

Fördelning av kvoter

Kvottäckning inför fiskeresor

Det finns **inga krav** på att befälhavaren inför en fiskeresor ska kunna **garantera att fångsterna inte kommer att överstiga** de eventuella **fångstbegränsningar** som gäller för fartyget. Inför en avresa och sedan dagligen under fisket är en fiskare dock redan idag skyldig att hålla sig informerad om kvotsituationen⁶.

Östersjön

Inför 2015 kommer **ingen individuell fördelning av torskkvoten** att genomföras. Det befintliga systemet med "årsransoner" tillämpas.

Under 2015 sker heller **ingen fartygsvis fördelning laxkvoten**. Om kvotproblem uppstår till följd av oväntat stora bifångster i pelagiskt fiske, får det i första hand hanteras med kvotbyten och i andra hand med mellanårsflexibilitet.

För det **pelagiska fisket** fortsätter **nuvarande kvothantering** med **individuella fiskerättigheter** och "kustkvoter". Oväntade bifångstnivåer eller obalanser SPR/HER hanteras i första hand med **överlåtelse**, **kvotbyten** och i andra hand med **mellanårsflexibilitet**. Kvotbyten som avser kvoter som inte är fördelade fartygsvis, t.ex. lax och torsk, initieras av HaV och förblir ofördelade efter ett byte. Eventuell **mellanårsflexibilitet** kommer att användas som en **sista möjlighet** då den **nationella kvoten är uttömd** eller riskerar att bli det eller då det **saknas kvot**. För att mellanårsflexibilitet ska få tillämpas krävs att bestånden av de berörda icke-målarterna ligger inom biologiskt säkra gränser.

Västerhavet

För det **pelagiska fisket** fortsätter **nuvarande kvothantering** med **individuella fiskerättigheter** och "kustkvoter". **Ransonsystemet för makrill** inom kustkvoten kommer att ses över.

Oväntade bifångstnivåer av demersala arter **eller obalanser** i pelagiska kvoter hanteras i första hand med **överlåtelse** (inom det pelagiska systemet) och **kvotbyten** och i andra hand genom **mellanårsflexibilitet**. Kvotbyten som avser kvoter som inte är fördelade fartygsvis initieras av HaV och förblir ofördelade efter ett byte.

⁶ 15 kap 2 § FIFS 2004:25

Eventuell **mellanartsflexibilitet** kommer att användas som en **sista möjlighet** då den **nationella kvoten är uttömd** eller riskerar att bli det eller då det **saknas kvot**. För att mellanartsflexibilitet ska få tillämpas krävs att bestånden av de berörda icke-målarterna ligger inom biologiskt säkra gränser.

Vad händer senare under 2015

EU:s grundförordning och utkastplanerna ger grunden för införandet av landningsskyldigheten. Genom ändringarna i de **tekniska bestämmelserna** och i **kontrollförordningen** tas motstridiga bestämmelser bort och en del kompletterande bestämmelser om förvaring ombord m.m. införs. **Ändringarna kan förväntas träda ikraft under början av 2015.** När det gäller bestämmelser om hur loggboken, landningsdeklarationen, vägningsjournalen m.m. ska föras i förhållande till landningsskyldigheten, behöver **genomförandeförordningen till kontrollförordningen**⁷ ändras. Det kommer troligen att ske **senare under 2015.** HaV kommer att lämna särskild information inför ändringarna i denna rapportering.

Från den **1 januari 2016** införs landningsskyldigheten för det **demersala fisket i Västerhavet**. Arbetet med förslag till en utkastplan har påbörjats av medlemsländerna runt Nordsjön, Skagerrak och Kattegatt. **Förslaget ska vara färdigställt i juni 2015** och planen utgör underlag för den utkastplan för demersalt fiske som kommissionen kommer att besluta om.

Hav kommer löpande att informera om arbetet med införande av landningsskyldigheten på vår webbplats:
<https://www.havochvatten.se/hav/fiske--fritid/yrkesfiske/gemensamma-fiskeripolitiken-gfp/information-om-landningsskyldigheten.html>
